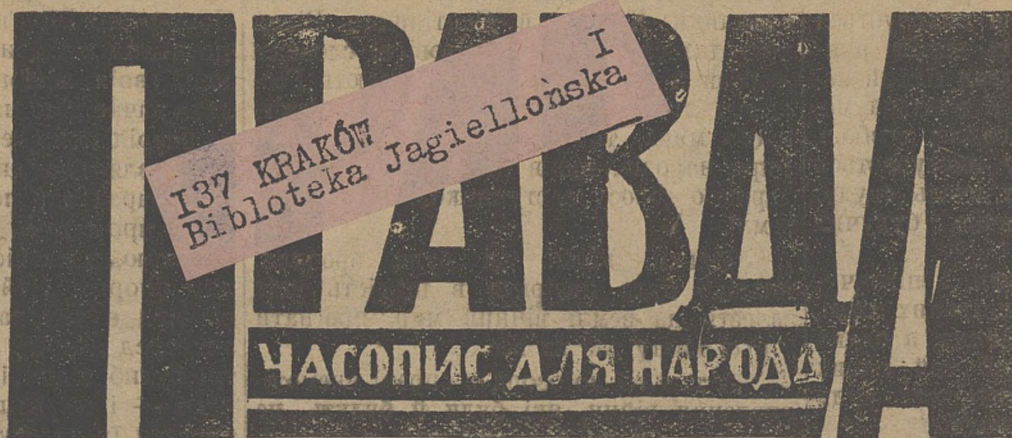
Ч. 37. Należytość pocztową zapłacono ryczałtem Львів, 16. вересня 1928. Почтову належитість заплачено гуртом Рік II.

Виходить що тижня

Адреса Редакції і Адм.: „ПРАВДА" Львів, вул. Кльоновича ч. 8. II. пов.

Телефон 4—48.

Поодиноке число коштує 20 сотиків

ПЕРЕДПЛАТА

В КРАЮ:

Річно 10 зол. Піврічно 5 зол. Чвертьрічно 2 з 50 сот. Місячно 1 зол

ЗА КОРДОНОМ:

Річно 2 амер. доляри або їх рівновартість

Відновлення процесу Атаманчука й Вербицького

Найвисший суд у Варшаві узглядних зажалення неважности внесене обороною Атаманчука й Вербицького, засуджених судом присяжних у Львові на кару смерти за мниме убийство куратора Собінського Розправа визначена на 16. вересня. Найвисший суд визначив їм урядового оборонця в особі одного з найкращих варшавських адвокатів, Смяровського, який у свойому часі боронив Штайґера, обжалованого в замаху на президента держави.

Новий морський договір

Недавно Франція заключила тайний морський договір із Анґлією. Подробиці того договору незвісні. Однак Америка занепокоєна тим договором, бо на случай війни — французька й анґлійська фльота разом, моглиб перевисшити сили всеї американської фльоти. Перед світом говориться, що договір цей має на меті розброєння на морю. Однак у дійсности, ходить тут о скріплення зединених договором морських сил. Анґлія запросила до участи в тім договорі й Італію. Однак італійський уряд повідомив Анґлію, що не може приступити до фльотового анґльо-французького порозуміння, бо не годиться на окремий трактат розброєння на суші і морі. Італія невдоволена з того, що італійського знавця не запрошено до участи в нарадах, які відбулися перед заключенням порозуміння.

Страшна катастрофа

В місті Монца в північній Італії відбувалися на днях великі перегони самоходів. Один із самоходів в хвилі, коли мчав зі скорістю 200 кільметрів на годину, вискочив з призначеного шляху і з цілим розгоном впав у юрбу приглядаючоїся перегонам публики. Наслідки були такі, начеби в юрбу вдарила найтяжшого калібру ґраната. Двайцять дві особи згинуло на місци, а трийцять і одна віднесли лекші й тяжші рани. Самохід падаючи видер у землі велику яму. Деякі трупи так потоптощені, що не мож ствердити їх тотожности.

Замах на болгарських політиків

Після вісток зі Софії, столиці Болгарії, якийсь невідомий чоловік стрілив до болгарського міністра загран. справ Бурова і президента парляменту Цанкова. На щастя обом їм нішо не сталося. Як ходять чутки, Буров і Цанков одержали перед замахом від македонського комітету письмо, яким завізвано їх, щоби перестали переслідувати македонський комітет, та загрожено їм смертним присудом.

Зміни в совітській дипльоматії

У звязи з продовженням Чічеріно-вої відпустки до 3 місяців говорять про недалеку димісію довголітнього голови нар. комісаріяту закорд. справ. Чічерін обняв би становище представника СРСР у Парижі, бо большевики привязують велику вагу до цього становища. Наслідником Чічеріна на становищі шефа комісаріяту закорд. справ був би Літвінов, або член колеґії нар. комісаріяту закорд. справ Стомоняков.

Воєнні приготовання

Чеська преса доносить, що большевицький союзний уряд замовив у чехословацьких фабриках амуниції Скоди, доставу на 15 міліонів карб.

Рівночасно доносить „Руль", що совітське торговельне представництво в Берліні одержало доручення замовити воєнно-хемічний матеріял для червоної армії. Як бачимо, червона армія горячково зоружується.

Варшавський достойник хабарником

На днях приїхав з Варшави до Львова на треваючий тут десятьдневний ярмарок начальник виділу в міністерстві торговлі Александер Клеппер. Тут став він крутитися між купцями та домагався від них хабарів, за які обіцював їм свою „поміч" при спроваджуванню заграничних товарів. „Достойника" арештовано, та по переслуханню на поліції випущено на волю. Гарний „достойник", нема що казати.

Противоєнний договір

(—) Світова війна, що коштувала тілько жертв у людях, тілько крови й тільку руїну принесла сливе всій Европі, змусила здається, людей, що стоять на чолі держав призадуматися над цим, якби на будуче причинити, внеможливити війну на будуче.

Та воно так в політиці, явно то всі проти війни, а потайки сливе кожна держава приготовляється до війни, зброїться. Одні тому, бо бояться нападу сусідів, другі тому, бо ждуть тільки відповідної хвилі, щоб відімстити за програну та відібрати втрачені землі, а може й нові захопити.

Але всеж таки всі жахаються нової світової війни й хочуть якось забезпечитися перед нею. Чи воно можливе? Чи можливе, щоб раз на все признали війну, масове вбивство молодих, здорових мужчин злочином, щоб вкінці таки запанувала в світі любов, згода?

Хто добре призадумається а знає світ і людей, цей мусить сказати: „На жаль, на превеликий жаль так як воно тепер є — про повне внеможливлення війни не можна думати".

Ба, скажете, а нащож тоді цей противоєнний договір Кельоґа, що його тепер підписала більшість держав европейських тай позаевропейських тай що про нього теперички так розписуються часописи? Нащо він? Хиба на це, щоб милити очі одні одним! Може й не на це, може й неодин із цих державників, що підписували договір і сам вірив, що договором дасться зробити війні кінець — але всеж таки мало є таких державників і політиків, щоб вірили, що Кельоґовим договором вдасться осягнути це.

Ось і сама Америка, чи то Зединені Держави Північної Америки, що її представником саме Кельоґ, який дав почин договорові?

Як подають часописи, два перші легкі кружляки (воєнні кораблі) американської маринарки зміж вісьмох, що будуються, містоти 10.599 тон, весною 1929 спустять на море. Два дальші пічнуть службу 9. липня 1929. Тай інші держави не лишаються позаду...

Одним словом: говорять і пишуть „великих слів велику силу" про мир, а оружжя нагромаджують усе більше й більше. Чогож воно так? Чогож там на засіданнях Союза Народів виступають проти війни, а в себе дома приготовля-

ються до неї? Чого там називають війну злочином, а в школах, де виховується молоде покоління ставлять героїв ріжних воєнних авантур як ідеал гідний наслідування, а історія, що її вчиться молодь це вихвалювання насилля, розбоїв, ба й зрад? Чому? Чому виступається проти війни, а по школах вчать орудувати оружям навіть дівчат, будучих матерей.

Виступають проти війни, а підсичують взаїмну ненависть суспільних кляс, робітників проти багатих селян, а одних і других проти інтелігенції тай інших верств. А ця клясова ненависть куди грізніша, як ненависть народів.

Чи така дволичність у силі закріпити мир, чи в силі „мировий договір“ зробити, непорушним законом?

Ні!

Ніякі договори не запевнять мира! В горячу хвилину всі такі договори можуть стати „свистками паперу“, як це вже нераз було. Тай хто схоче війни ба навіть „докаже“, що це не він почав війну, все найде викрут, виправдатися, війну, айого противник.

Любов і мир це Божі признаки, це ідеал! А якжеж людство, що відрікається Бога може жити цим духом Божим — як може ввести цей ідеал в діло, коли в суспільностях заникає дух Христа, а перемагає матеріялістичне поганство, що так і живе тілько жертвами людської крови? Як опорудниками й сторожами мира можуть бути люде, що в них є тілки одна мета: інтерес, або по американськи: бизнес?

Тай ще одно! В діяльности за миром поминули один чинник, що дійсно мігби багато причинитися до внеможливлення війни, до вічного мира — поминули Папу Римського.

Та без огляду на це католицька Церква й віра католицька сповняють своє Боже післанництво й без цего висланники Христа й Святійшого Вітця розходяться по всьому світові зі словами любови й Євангелія та здообувають Господеві душі. Та тим гірше для всесвітнього мира, тим гірше для спрагнених мира народів, що в цій справі не дали першого голосу заступникові Христа на землі.

Тільки, колиб це були зробили, можнаб було повірити в щирість усіх завести на землі вічний мир, прогнати з ньої війну раз на все.

А так усі договори в справі внеможливлення війни, які були й будуть, це тільки з одного боку побожні зітхання, а з другого гарні слова — більш нічого.

о. СТЕФАН КОВАЛІВ

Церква національна чи соборна?

(Докінчення).

Католицька Церква у всіх своїх постановах має на оці передовсім добро душ, одначе наверненим народам несе й інші премногоцінні дари.

Кому завдячують народи свою культуру й освіту, як не Церкві? В середніх віках тільки церкви й монастири ширили всюди довкола просвіту й плекали поезію, музику, малярство, словом, письменики, поети, артисти і взагалі вчені знаходили в них завсігди великих покровителів.

Гірчичне зерно, яке засіяв Ісус Христос в своїй Церкві, має в собі безнастанну силу кільчення й здібність видавати щораз то нові нарости. Й тому то католицька Церква намагається усіми силами розширитись, аби спровола могла огорнути всі народи. В тій цили урядила на цілім світі стації католицьких місій.

Головна „централя“, Конґреґація Поширення Віри в Римі висилає рік річно до диких живучих в тьмі поганства племен, своїх місіонарів. Такий місіонар, заки зачне діло навертання поган, вчиться вперід мови сего племени. І в тій мові промовляє до диких народів. І тим їх собі зараз від першого почину єднає. Якби промовляв до них мовою чужиницькою, з певністю стрінувсяб з чималим опором. Найбільшим стараннем місіонаря є виховати собі як найскорше зпосеред народу здібних хлопців — котрі булиб відповідні до стану священичого — і по відповіднім підготованню вислати їх на студії до Конґреґації Поширення Віри в Римі. Коли відтак вже краєвий священик промовляє до своїх земляків, річ йде далеко лекше і поганський нарід навертається цілими масами.

Інакше поступають собі правительства европейських народів по здобуттю чужоземного краю. Накидають відразу свою культуру й права, змушують до плачення данни і податків, спроваджують своїх учителів і професорів, закладають курси й школи, в яких учать жителів своеї мови, роблячи її державною. Стремлять отже всякими способами до винародовлення підчинених народів. Саме та політика винародовлення будить у поневолених народів нечуваний опір, бо жаден чоловік не збувається доброохотно своїх найдорожших жемчугів та найбільших скарбів: мови, вітчини й народніх звичаїв. Якби католицька Церква так поступала, зненавиділиби її від першого разу всі поганські народи і волілиби радше й далі покланятися своїм ідолам, ніж приняти віру. Не на се приймає католицька Церква на своє лоно навернених поган, аби мати які зиски матеріяльні або ідеальні, але на те, щоби Бог мав більшу славу, а люди більший

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ. 24

Гетьман Богданко

— Твоя правда, Катрусю, а всеж таки я бажалаб, дуже бажалаб, щоб цей лицар був ніхто інший, тільки мій милий, мій коханий Богданко... — говорила княгиня...

І потонула в мріях:

— Він, її Богданко, з великими козацькими відділами облягає Аслан Кермень, бє з гармат, проломлює дужі кріпкі мури, козацтво вдирається в середину города, вривається в гарем і пориває її. А що потурнак Пшерембський?! Він у страху благає пощади в її Богданка. Богданко не вбиває його, а вяже й бере з собою на Січ, щоб там покарати зрадника, потурнака...

Так мріє вона, так малює їй уява недовідому будучину...

Аж тут отвираються двері й перед її очима стає дійсність, теперішність — Пшерембський.

Увійшов з якоюсь дивною усмішкою:

— Здорові були, княгине, як вам живеться. Вдоволені були з цего, що я так довго не докучав вам своїм видом.

Княгиня Оленка сиділа непорушно й ні словечком не обзивалася. А Пшерембський говорив дальше:

— Не докучав я тобі, княгине, своєю особою, щоб показати тобі, що з любови до тебе готов я й на найбільшу жертву. Дуже, дуже тужив я за твоїм видом, милостива княгине, а всеж таки, здержував себе. Я говорив собі: „Хай успокоїться бідна, хай пізнає, що я їй щирий друг, що добра її бажаю. Я ждатиму нагоди, коли вона сама пізнає, що я тільки для неї хочу жити!“

— Не хочу я, не бажаю, щоб ти посвячував своє цінне життя для мене, — відповіла княгиня Оленка з відтінком погорди й наруги в голосі — не хочу! Я не достойна такої чести...

А він говорив дальше:

— Я й сьогодні був би не показувався ясній княгині на очі, однак мусив. Я прийшов принести тобі радісну вістку, що твій князь Богданко на чолі чималого відділу запоріжців напав на Крим і страшно, жорстоко знищив його, вигубив населення...

Не видержала княгиня Оленка, закликала радісним голосом:

— Так, це таки він, цей отаман Богданко, він, мій чоловік, він, мій милий!

Потурнак впялив у неї очі тай каже повагом:

— Так, це він! Зруйнував Крим, награбав багато добичі й гарних Татарок у полон набрав тай вернув на Січ. Про тебе, видно, забув, бо не пробував навіть підійти під Аслан Кермень.

Княгиня скрикнула:

— Ах! — а потім тихо, ледви чутно спитала:

— Вернув уже на Січ?

— Так, вернув — відповів він, а потім говорив: — Бачиш, ти йому вірна, ти любиш його дальше, а він очевидно й не думає про тебе. Нащо йому ти, коли він тепер на січовиих зимовиках може мати Бог зна кілько любок. Що не думає про тебе це певне, бо колиб думав не минув би був Аслан Керменя. Якби так я був на його місці, то я гори перевернув би, щоб найти тебе, пані! А він? Може й потужив трохи, а потім певно потішив себе українською приповідкою: „Цього цвіту по всьому світу“ тай чкурнув на Січ слави добувати. Жаль мені тебе, княгине, дуже жаль! Я довго вагався, чи повідомити тебе про побут на Криму твойого Богдана. Признаюся тобі: я був певний, що він прийде під Аслан Кермень і приготовився був до оборони. Та, бачиш,

пожиток. Церква отже наверненим народам нічого не відбирає, навпаки, приносить їм цивілізаційні скарби, пособляє їм до всестороннього розвитку.

Католицька Церква є независима, міжнародна, всесвітна. Кождий чоловік без ріжниці народности може знайти в ній заспокоєнне своїх духових потреб і правдиве щастє на землі.

В нашім греко-словянськім обряді відправляються Богослуження в мові церковно-словянській. Вже сам факт, що Церква вибрала собі до відправи Богослужень у всіх обрядах мови мертві (в східних обрядах мови: старогрецьку, церковно-славянську, халдейську, сирійську, коптійську, георгійську, вірменську; а в західнім обряді мову латинську) — доказує її соборність. Наведених мов — на яких відправляються Богослужения — не уживає нині в буденній бесіді жаден живучий нарід. Одна лиш ромунська мова є ще на стільки жива, що її менше-більше розуміють сучасні вірні. І як раз ті мертві мови заплевняють Церкві, що церемонії і зовнішна форма Богослуження, се є обряд, який проявляєся в молитвах, піснях і зверхних дійствах, не дізнають ніколи жадної зміни. Отже і таїнства віри внаслідок уживаних мертвих мов не будуть наражені на ніякі втрати ні ушкодження.

Обряди підносять красу єдиної Христової Церкви. Найвисшим законодавцем в обрядових справах є Папа. Він відкидає непотрібні новости і надужиття в поодиноких обрядах і дбає про їх чистоту.

Яко знак, що католицька Церква є соборна та що не має нічо спільного з національною церквою жидівською, оснувала свою столицю не в Єрусалимі, але в Римі, в столиці поганського римського цісарства. Звідси виходили на цілий світ через цілі віки і виходитимуть до кінця світа спасенні ласки католицької віри, ущасливляючи всі до неї приналежні народи.

Мимо всіх ворожих зусиль та змагань католицька Церква зростала постійно на цілім світі. І нераз вже вела завзяту боротьбу з своїми противниками, але сповнилися на ній Христові слова: **„І ворота пекла не переможуть її“.** (Мат. 16, 18). Церква не може йти в зад, але мусить розвиватися й пре з нестримною силою наперед, а не „зближаєся до свойого кінця й розвязання“ — як се твердять злосливо її противники — але росте в що раз то більшу силу, а днесь бачимо її, тую вибрану Невісту Христову славною на весь світ. Вона подібна до сего дерева, щепленого Божою рукою, до дерева завсігди зеленого, завсіди відроджуючогося і видаючого в своїм часі овочі.

Зі сказаного слідує, що цілі національної Церкви є зовсім розбіжні з цілями соборної Церкви. Національна церква має на оці передовсім добро дочасне, матеріяльне; соборна же Церква дбає передовсім о вічне добро повіреного собі стада, але посередно плекає й добра дочасні.

І даремні зусилля всіх тих, що намагаються поступуванне католицької Церкви ввести на інші шляхи, котрі хотять католицьку Церкву вчинити національною.

З церковних справ

Відпуст у Мукачеві

На сьогорічний відпуст у Празник Успення Преч. Діви в монастирі ОО. Василіян у Мукачеві на Закарпатській Україні, прибув небувалий досі здвиг народа з цілого Закарпаття. На відпуст цей прибули Достойні Гості: їх Ексцеленція Митрополит Андрей Шептицький, Епископ Канади Пеосв. Никита Будка, Епископ Югославії Преосв. Діонізій Няраді та Епископ Закарпаття Преосв. Петро. Також із далекої Моравії прибуло моравське паломництво під проводом оломунецького пралата о. Ледоховського. По приблизнім обчисленню в відпусті взяло участь около 50 тисяч вірних. Вісімдесять священиків сповідало від досвітку до пізної ночі. Причащалося 10 тисяч чотирицтя трийцять чотири. Осередком відпусту була Архієрейська Служба Божа, яку відправили Епископи: Канадійський, Крижевацький і Мукачівський. Проповіди виголосили ВПреосв. Митрополит Андрей та Преосв. Епископи Няраді й Будка. По Службі Божій відбувся обхід, у якому взяло участь 480 процесій. Почесну сторожу держали делеґати укр. закарпатського пласту з Праги, Ужгороду й Мукачева.

Небувалий проповідник.

В місточку Нордвік в Ірляндії обходив айширський священик о. Денис Креган золотий ювилей свого душпастирства. Торжество було величаве. В нім взяло участь богато духовенства і велика сила народу. Навіть святійший Отець був прислав в ту хвилю о. Денисови Креган свої желання і своє апостольське благословення. Бо було защо виявляти пошану тому священикові. Він за весь час своєї душпастирської праці відправив у ріж-

---

воно зівсім не потрібно було... Бувай здорова, княгине, не хочу в твойому смутку й жалю дразнити тебе своєю особою. Лишаю все часові; час найкращий лікар.

Сказав, поклонився й вийшов...

Тільки він вийшов, а вона впала на диван долілиць і голосно, голосно заридала...

— Забув мене, забув, покинув, вирікся, мій Богдан! Другу найшов собі.

Аж тряслася вся від спазматичного плачу.

Прибігли обі невільниці до ньої:

— Княгине-пані! Що з вами, що вам?! успокійтеся, успокійтеся!“ — просили...

А вона нещасна ридає, аж заходиться:

— Покинув... забув... відрікся... мене

— Що вам, пані, що говорите! — вспокоювали її невільниці — Хто покинув?

— Хто? І ви ще питаєте?! Хто покинув? Він, мій Богдан покинув мене, забув! Ох, я нещасна, тисяч разів нещасливіша від вас — лебеділа вона й била головою до землі та рвала собі волося — Нещасна, нещасна! Боже милосерний навіщо держиш мене на цьому світі!

— Пані, пані! Княгиненько наша, вспокійтеся! Що це ви? Відкіля ви знаєте, що покинув?

— Покинув, покинув, пішов із Криму навіть не шукав, не питав за мною!

— Пішов із Криму? Відкіля ви пані це знаєте? Цей ваш кат, потурнак сказав вам?

— Так, він сказав! Прийшов сповістити мене, натішитися моїм болем. Я й не нялаб йому віри, але бачу, що його правда, бо чейже появивсяб був тут, колиб думав визволити мене...

— Княгине-пані, а як не знав, що ви тут?

— Ну, так! Цього міг не знати, алеж повинен був не кидати Криму поки не довідається. — Ні, ні! Це вже певне, він забув мене, він забув мене, відрікся! Може й іншу найшов собі...

— Якби найшов іншу, то чого йшовби на Січ? — каже Катерина.

— Цього я не знаю! Мабуть жадоба лицарської слави загнала його туди. Та як би ні було, одно певне, він забув мене, кинув мене... і знов упала на диван із голосним риданням. І ніяк не могли вспокоїти її.

Під вечір дістала княгиня сильну гарячку, роздягли її й поклали в постіль.

Вона стала маячити, зривалася з постелі й кликала:

— Богдане, Богданочку, то не любиш уже мене, покинув, забув! А я тобі вірна, вірна, терпіла муки, знущання терпіла! Ти погордив мною, зломив присягу, що вірний будеш мені аж до смерти...

А потім щораз голосніше кликала:

— Бачу, бачу він другу обнимає, пригортає до серця, голубить! Ти розлучнице, віддай мені його, він не твій, він мій, віддай, віддай бо очі видру тобі...

І зривалася з простягненими руками, з розчепіреними пальцями.

— Видру очі, задушу, задушу!!!...

Сповістили Пшерембського. Він стрівожився, велів покликати зараз лікаря Грека...

Лікар прийшов оглянув...

— Це нервова недуга! Якесь страшне потрясення, страшенний біль звалив її! — сказав.

— Лікуй, вилікуй її! — благав Пшерембський — Я не пожалую грошей...

— Тут ліки не багато поможуть! Час і спокій тут найкращі лікарі — відповів старий лікар.

Але приписав ліки на успокоєння й обіцявся щодня навідуватися... (Д. б.)

них парохіях 226,800 богослужень і виголосив 75.600 проповідей. А се труд не аби який і жертва велика.

Голос ученого про катол. Церкву

Норвежський учений, проф. Ескелянд перейшов на католицизм. Що він говорить про свій перехід до кат. Церкви — послухаймо: — Одною з причин — каже цей учений — для котрої я став католиком було те, що я не міг довше оставати в церкві, в котрій з особи Христа роблять предмет диспут. Шукаю в церкві спокою. Я знайшов тільки одну Церков на землі, котра цей спокій мені дає, а саме Церкву, котра істнує від 1900 літ. У тій Церкві не диспутують. Другою причиною мого рішення було те, що я не міг обійтися без тайни, завдяки якій одержую відпущення гріхів.

о. ГРИГОРІЙ ДАВОСИР

Два дні при боці Чудотворної самбірської Матінки Божої

II.

Зголосившися до о. пароха Рабія з готовістю духовної помочі, пішов я зараз таки до церкви, де жниво було дійсно велике, а священиків - робітників — хоч було кождого дня 40—80, а на закінчення торжества хоч число досягає сотки — всеж таки не було за багато, а радше за мало. Сповідали ми до пізної ночі на дворі так як і в попередних днях. Богослуження відправлялися через усі чотири дні перед полуднем і вечером, причім були голошені проповіди. В попередних днях по посвяченню корони, якою мав бути коронований образ Матінки Божої відбувалися процесіональні походи з короною на передмістя. В понеділок вечером відправлено в церкві Всенощне, опісля молебен до М. Божої на дворі у павільоні. В часі молебня виголосив відповідну до хвилі проповідь о. Крил. Гриник, а молебен закінчено благальною піснею. Молебен, проповідь, суплікація серед тишини ночі, серед тисячів електричних ламп світла робив велике маєстатичне враження на прочанах. Забували всі на змучення, забували на далеку дорогу, забували всі про сон, а насолоджувалися небесним чаром великої хвилі, яка на дні душі кождого учасника рисувала незатертий милий спомин.

В сам празник Успення вже від пятої години священики слухали св. сповіди по всіх сповідницях у церкві, на дворі довкруги церкви, приходили процесії із сусідних сіл і так як росте вода гірської ріки в часі дощу, так росло число учасників, каянників у часі тої обильної роси небесної, яку зіслав милосерний Бог за вставленнямся Самбірської Матінки Божої. Сповідалося багато з інтеліґенції, старці, юнаки, дівиці, — одну лише може хибу завважав я, а іменно не було відокремленого місця до св. сповіди й св. Причастя, для дітвори — хиба може попередного дня було се, про що однак я не довідався. На мою думку малих дітей добре булоби згромадити окремо коло церкви, де не булоб так великого стиску, старанно по короткій науці висповідати їх, а опісля уладити для них при одним вівтарі св. Причастя і вказати їм що та Матінка Божа шле рівнож для них душевний дар у тім великім торжестві коронації Її Ікони. Се врилосяб в память, зробилоб велике враження не лиш на дітей, але також потягнулоб тим лучше до Бога серця всіх старших вагалі, а їх родичів з окрема.

Священики задля їх великого числа й великого числа каянників мусіли правити соборні, читані Служби Божі по кількох у ріжних місцях при більше престолах. Нас приміром шістьох священиків відправляло рівночасно Службу Божу.

Около 9. години, по Утрени над'їхали латинські, перемиські епископи Новак і 82-літний епископ - суфраґан Фішер, напроти яких вийшов о. парох із процесією і вірними до тріумфальної брами на привитання.

Численні ряди вірних обох обрядів впровадили достойних гостей з асистою їх священиків до церкви, де вони один по другім відправили читану архієрейську Сл. Божу при головнім престолі, над яким міститься чудотворна ікона Божої Матери. З участи латинських епископів у тім торжестві мило відчувалося єдність у католицькій вірі християн ріжних обрядів і цю велику любов Опільної всіх християн Матінки Божої. Такі рідкі торжества повинні оконечно зазначити ту св. Єдність в католицькій Церкві і спільність дітей одного Небесного Отця.

Архієрейська, співана Служба Божа началася щойно около $11^{1}/_{2}$ години. Преосвященого Йосафата (був у мітрі-короні короля Данила) в супроводі еп. Григорія, мітрата о. Пинила, о. Крил. Гриника, діяконів і священиків впроваджено з приходства до церкви, а відтак до павільону, де Преосв. Йосафат серед великого піднесення відправив торжественну архієрейську Сл. Божу. Милозвучний грімкий голос Владики при дібраних із гарним голосом діяконах і хорі самбірської інтеліґенції відкрив всю красу й величність нашого обряду. Неодин з численних учасників латинників завидуючи нам такої краси обряду, мусів у дусі благословити ту хвилю в якій наш український князь св. Володимир рішився на введення грецького обряду в наші богослужения.

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ.

Боротьба Ірляндії 8

за віру, народність і волю.

Союзники йшли на північ і нищили міста та замки та гнали наперед себе Анґльо-норман, що осіли в Улстері. Захоплені поводженням Ірляндці хотіли проголосити Едварда своїм королем. Донелд О'Нейл, що мав право до королівства Ірляндії, відступив йому торжественно свої права й Едвард коронувався в Дандельку. В цему часі Едвардів брат прислав йому підмогу зі Шотляндії, так що він мав тепер 20 тисяч війська. Із цим військом здобув Едвард твердиню Карік-Фергус і пішов на Деблін і зайняв його сливе без опору. Прийшла зима, а крім цего прибуло до Ірляндії свіже анґлійське військо. Едвард Брюс рішився перезимувати в Улстері, де ворог не зважиться гнатися за ним із приходом прикрої пори року.

Та що Ірляндці й Анґлійці зруйнували й спустошили країну, Едвардове військо стало голодувати. А тут на лихо з весною появився ще Джон Бірмінґгам із 15 тисячним військом, щоби звести боротьбу з Едвардовим військом, виснаженим голодом, недугами й недостачами. Едвард станув до бою, був переможений і сам упав на боевищі з половиною хоробрих вояків. По смерти вожда Ірляндці й Шотляндці розділилися. Ірляндці подалися в свої повіти, а Шотляндці відплили в свою країну. Поволи стали повертати Анґлійці в свої посілости, крім південної части Улстера, де ніколи не поселилися. Й ця частина остала справді ірляндська. Багато з цих баронів, що вернули, знов нападало й грабувало, щоб збогатитися по втратах і так війна велася дальше, тільки під іншим видом, не в рядах, як великі воєнні виправи, але в поодиноких нападах ірляндського барона з ірляндським начальником, що з них кожен боровся окреме, на власну користь і зівсім не журився долею сусіда.

Документ, що в ньому подані головніші жалоби Ірляндців папі Іванові XXII., вистане нам, щоб пізнати подробиці тодішнього положення Ірляндії.

Ось цей документ:

„Папі Іванові, Донелд О'Нейл, король Улстера, а також і інші менші королі цеї землі й усе населення ірляндського покоління.

Святіший Отче, представляємо тобі вірно й щиро стан нашого народу й несправедливостей, що їх зазнаємо ми й зазнавали наші предки від анґлійських королів, їх аґентів та анґлійських баронів, уроджених в Ірляндії. Вони насиллям відібрали нам хати, оселі, поля, батьківщину й змусили до захисту в горах, багнах, лісах і по печерах скель та безнастанно ганяються за нами і в цему лихому пристановищі, щоб і відсіля прогнати нас і нашу країну присвоїти собі на всіх просторах. Відсіля між ними й нами взялася невмолима ненависть. Про нашу незавидну долю знав один із давніх папів. Вони прирекли цьому папі, що нас виховуватимуть в добрих обичаях і нададуть нам добрі закони. Далекі від цього, противно знесли всякі писані закони, що ними ми правилися давно, лишили нас без ніяких законів, щоб скоріше довершити нашої загибелі. Надали нам, правда, закони, але якіж страшні! Приміром: по закону анґлійського короля, кожен хто не Ірляндець може в Ірляндії запізвати Ірляндця, противно заборонено Ірляндцям чи світським чи духовним запозивати Анґлійців. Коли Анґлієць убє Ірляндця, світського чи духовного, що часто буває, вбийника не карають ні на тілі ні пенею, овшім, чим знаменитша вбита особа зпоміж нас, тим легше виправдають, навіть звеличають убийника. Ніякий Ірлян-

Народу була така непроглядна маса, що ніяк не можна було дістатися до жадного з домів положених на великій площі, яка окружає церков. Я, що мешкав у домі близько збудованого павільону, коли хотів піти до хати по часослов, мусів цю товпу народу обходити иншими вулицями й аж із другої сторони через сусідні камениці дістався туди. Всі дерева, та дахи люди наче птиці обсіли й із них приглядалися і слухали архірейської Сл. Божої. По Сл. Божій Преосв. Йосафат виголосив півнеслу понадпівторагодинну проповідь, в якій прегарно звеличав Небесну Царицю вінчану колись в небі самим Богом, ангелами й святими, вказав на ціль вінчання Небесної Цариці в чудотворній іконі народом на землі, пояснив причину коронації чудотворного самбірського образа М. Божої, а нарід під великим вражінням слів Преосв. Владики публично, торжественно голосно вирікся діявола, зложив обітницю узнавати все й усюди Ісуса Хр. за свого Царя, а Пречисту Діву за свою Царицю. Тут що-йно нарід заманіфестував торжественно, прилюдно свої католицькі чувства й дав доказ правдивости слів висказаних колись нашим поетом Шашкевичем, що „серце ми вирвеш, але віри ми не вирвеш"... Дав наш укр. нарід доказ, що є і хоче бути віруючим, католицьким народом, а тому дарма братися всяким пройдисвітам евангеликам, схизматикам, та ріжним ком- сельробам, чи радикалам до віруючої душі нашого народу. По проповіди відчитано в латинськім, а опісля в українськім перекладі грамоту, якою Апостольська Столиця позволила коронувати чудотворну самбірську Ікону М. Божої, яке то позволення нарід відчув як наглядний доказ прихильности Святійшого Отця до нашого українського народу.

(Докінчення буде.)

Зі світа

Катастрофи — випадки.

В Ст. Бріє згоріли склади фабрики залізнодорожних порогів і стовпів. Згоріло понад сто тисяч порогів та 6 тисяч стовпів. Шкода виносить понад 10 міліонів франків. — На лінії Ерфурт—Монахія в Німеччині впав на землю літак. Летун і двох пасажирів згинуло. — В Бульонь сір Мер в часі перегонів один сммохід віхав на поруча. Керманич згинув сам та вбив собою дві особи.

Нові виправи до північного бігуна.

Відомий норвежський дослідник Північчі Фрідйоф Нансен задумує вибравибратись з весною для дослідів північного бігуна і підбігунових околиць. До експедиції вжиє спеціяльного воздухоплаву, котрий вже будується в Німеччині. Французи мабуть заохочені „щастям" Італійців, вибираються і собі на північний бігун. Та вони забезпечуються краще, бо беруть собі на бальон харчів на — цілий рік. За цей час певно добився б до них якийсь літак і криголом.

Кілько літаків мають держави?

Після числа літаків держави стоять в слідуючім порядку: Франція 1400, Росія 1250, Італія 1000, Велика Британія 780, Япан 550, Польща 500, Еспанія 400, Швайцарія 200, Бельгія 190, Чехословаччина 100, Чіле 100, Норвегія 60, Естонія 50, Фінляндія 50, Туреччина 50, Аргентина 30 і Югославія 25. Кілько літаків має Німеччина не подають.

Радянське правительство заслало на Сибір 250 черців і черниць.

Радянська Д. П. У. (чрезвичайка) присудила на заслання в Сибір 250 черців і черниць із 14 монастирів. Приводом до цего було підозріння, начеб православні черці скривали в монастирських пивницях великанські скарби перед радянським правительством. Та мабуть це тільки так говорять вони, бо більшовики вже забрали з монастирів і церков усе, що там було цінного. Ходить їм тільки про це, щоби вбити в народі віру. Та як знаємо, їм це не вдається.

Остаточна ліквідація майна православної церкви в Совітах.

З Москви повідомляють, що рада народніх комісарів постановила остаточно цілковито зліквідувати майно православної церкви, якщо воно це денебудь досі було, а церковне майно передати ріжним комуністичним організаціям.

Жидівська кольонізація.

Президія Всеукр. Центр. Вик. Комітету на останньому своїому засіданні розглянула справу дотеперішньої кольонізації земель Великої України Жидами. Стверджено, що за останні роки переселено на українську землю понад 36 тисяч Жидів. Рівночасно вирішено, що жидівських поселенців не обслуговують державні установи як слід, тому Президія В. Ц. К-ту доручила Нар. комісаріятові зем. справ і нар. комісаріятові здоровля — вжити заходів що до поліпшення обслуговування жидівських поселенців і збільшення допомоги на будування нових шкіл (жидівських) та лікарень в жидівських районах. При цьому доручено комісаріятам збільшити кредити та агрономічну допомогу господарствам переселенців.

На кінець вирішено прискорити утворення жидівських адміністративних районів та звернутися до Центр. Вик. Комітету Союзу з проханням допомогти грошево переселенській жидівській акції.

дець не може розпоряджуватися власним майном, бо воно стає власністю Англійців. Усім чинам, що є на Англійській території, заборонили принимати Ірляндців у свої монастирі.

Англійці, що здавна осіли в нашій країні, що їх зовуть змішаним поколінням, не меньше від інших жорстокі супроти нас. Деколи запрохують вони до свойого стола найзнаменитших людей нашого народу й там зрадливо серед пиру або сплячих убивають. І так: Тома де Клер запрохав був до себе свойого шурина Бріен-ле Рукс де Томонді, зрадливо вбив його.

Одним словом усі говорять, що вільно їм, коли тільки зручність послужить, загарбати нам наші землі, добра й такі думки не справляють їм докорів навіть при смерти.

Такі то кривди, а при цьому ріжниця обичаїв, мови, справляють це, що не можемо мати надії, щоб колинебудь був мир і згода між нами в цьому житті. Тільки охоту мають вони запанувати над нами, тільки жива, права й природна в нас охота скинути зі себе й відзискати спадчину наших предків. Маємо в наших серцях глибоку ненависть, ненависть, що її виростили довший ряд несправедливостей, вбивства батьків, братів і свояків наших, а цю ненависть успіємо зберегти й ми й сини наші. А так без жалю й докорів совісти, поки житимемо, боротисямемо з ними за наші права. І хіба тоді шкодити їм і боротися з ними кинемо, коли вони самі знесиліють, шкодити нам не могтимуть і коли Найвищий Суддя покарає їх злочини, а кривди наші пімстить, що воно чи скоріш чи пізніш прийти мусить, маємо найсильнішу надію. Заки це прийде мимоволі, з примусу та на забій боротисямемо, щоб відзискати праву природну нашу независимість: бо воліємо, як люде чести, радше наражатися на небезпеку, як у пониженні вести нуждене життя."

Тільки велика любов рідної країни й безмежне горе могли спонукати Ірляндців вислати до папи таке письмо.

Папа по одержанні цеї благородної протестації, зараз прислав англійському королеві гаряче напімнення й приказав двом легатам, що мали велике значіння на англійському дворі, щоб узяли Ірляндців у свою опіку. Едвард, щоб скинути зі себе вагу цих зажалень, відповів папі та легатам, що коли наведені Ірляндцями події правдиві, то це діялося без його відома та проти його волі.

Едвард III, зайнятий війною з Францією, не міг ніщо зробити для успокоення Ірляндії. Установлення палятинату зробило баронів зовсім независимими від короля. Вони поводилися в Ірляндії мов независимі володарі. Едикт знов, що наказував надавати уряди тільки родовитим Англійцям, зорузжив англьо-нормандських баронів проти цих Англійців. І коли вони боролися зі собою, Ульстерці напали на країну Антрім, поділили між два доми свойого кляну й так знищили до краю англійські оселі, що лежали на півночі Ірляндії.

Назначений у 1344 р. Ральф Аффорд зміг якийсь час спинювати повстання, що вибухло під проводом графів Десмонда та Кільдара, які враз із тубземцями виступили проти гнету. Та вскорі прийшло до нових заворушень ізза великанського земельного податку. Архієпископ Кашеля Ральф Кельті викляв усіх, хто піддавсяб цим податкам. А англійське правительство не мало ні сили ні відваги виступити проти архієпископа.

(Дальше буде.)

Присилайте передплату!

У невидимій сіти

„Мої браття!" — говорив рабін — „оце минає 19 віків, як жиди борються, щоби здобути панування над світом, річ, яку сам Бог обіцяв патріярхови Авраамови. Тимчасом хрест віднїс побіду і повалив жидів. Вони, розсіяні по всіх частях світа, були через дуже довгий час предметом страшних переслідувань. Але від тепер, маймо надію! Факт, що жиди є розсіяні по всіх закутках землі, свідчить, що всі ті землі належать до них. Перед нами величавий вид: Ізраїль стається з кождим днем більше могучий.

„Золото, перед яким хилить голову людство, це золото так почитане, майже всьо золото є в руках жидів; а золото є будучністю Ізраїля. Часи переслідування минули. Поступ і цивілізація християнських народів є найкращими твердинями, що хоронять жидів і улекшують здійснення плянів тих послідних. Нам жидам, удалося загорнути в свої руки головні осередки світової біржі; біржі Парижа, Лондону, Відня, Берліна, Гамбурга, Амстердаму належать до нас.

„Усі теперішні держави є задовжені. Ці довги змушують держави дати жидам в застав всі копальні, всі залізниці, всі державні фабрики.

„Але ще одно є для жидів конечно потрібне, а саме дістати землі в свої руки, а передусім більші посілости. Якщо більші посілости перейдуть у жидівські руки, тоді християнські робітники, що будуть на них працювати, достарчать жидам безмірних доходів.

„Ми згорбилися під ярмом, яке ми носили через 19 віків; але тепер ми стали сильнійшими від наших гнобителів. Правда, що деякі жиди даються вихрестити; але навіть і це причиняється до побільшення нашої сили; бо вихрещений жид не перестає бути ніколи жидом. Надійде колись час, що християни схочуть стати жидами, але нарід Юди відтрутить їх від себе з погордою.

„Ворогом жидів у найвисшім степени, ворогом зі своєї природи, є католицька Церков. **Оце, длятого ми, жиди защепили на тім проклятім дереві духа невірства.** Ми повинні також підсичувати щораз більше боротьбу і незгоду між ріжними християнськими віроісповіданнями.

„В першій лінії **ми повинні підняти безпощадну боротьбу** і на всіх полях з **католицьким духовенством.**

„Ми повинні кинути на голову священиків насмішки, прокляття, скандали з їх приватного життя, щоби їх виставити на погорду і на посміховище людий.

„**Ми повинні захопити в наші руки школу. Християнська релігія повинна зникнути.** Церков стратить свій вплив, коли стане вбогою, а її багатства станують добичю Ізраїля.

„Жиди повинні взяти все в свої руки, а передусім власть і уряди. Адвокатура, судівництво, медицина повинні стати жидівськими. Жидівський лїкар має найкращу нагоду входити в тісні зносини з християнською родиною.

(Дальше буде.)

Дописи

ПОЛЯНИЦЯ (пов. Болехів), дня 12. VIII. 1928. — Хвальна Редакціє! Маю честь подати відомість, що я яко бувший повітовий делєгат сельробу, через кілька літ був великим його прихильником. Довгий час я перебував в сельробівській партії їхнім патріотом за що мене зробили повітовим делєгатом. Що мене спонукало до зрезиґновання зі сего становища, о тім я другим разом до Хвальної Редакції напишу. Розкажу точно про обманства і туманення людей та шкідливу сельробівську роботу в нашім народі. Коли я перечитав кілька чисел Вашої цінної часописи „Правда", котрі мені давав Никола Дубів, для переконання по котрій стороні правда, то я сейчас пізнав вартість Вашої часописи... Сельробівські ґазети остогидли мені вже зі своїми клеветами, лайками і брехнями. Вони наче ті жидівські помийниці, на вулиці плюгавлять одні других і обкидують болотом наших народних діячів. Коли „Правду" читаю, то аж серце радується як все на розум писано і пожиточне і ясне. Ще раз прошу, Хвальну Редакцію уклінно о ласкаве висилання вашої цінної часописи. Пізнійше багато цікавих річей напишу до Редакції для поміщення.

Щасть Боже!

З поважанням

Василь Дяків, бувший сельроб.

ЗБОРІВЩИНА. В неділю (26. VIII) перейшла над Зборовом і околицею страшна громовиця. Громи ударяли оден за другим. Спалили кілька кіп збіжа на поли. В Агустівці грім ударив у стайню одного господаря, убив корову, а огонь знищив всі будинки і збіжа в кіпяках. — Належить піднести, що за проводом свого доброго пароха о. Олійника, люди вже 28. VII. (Усп. М. Божої) звезли знищеному господареви трицятькілька кіп збіжа зі своїх загород. Гарний дали примір християнської кооперації і правдивої любови; і то не перший раз. К.—

Комунікат

Комітет Будови гр.-кат. церкви в Клепарові під Львовом виповняючи резолюцію Загальних Зборів з 8. вересня 1928. р. отсею дорогою іменем цілої української клепарівської Громади складає щиру подяку всім Високоповажаним жертводавцям, котрі своїми щедрими датками допомогли до здвигнення мурів клепарівської церкви, які вже майже на викінченню. Зокрема подяку нашу зволять приняти наші визначні Добродії: Вп. п. Стефан Павлусь у Клевеленд, Хв. Братство Церковне в Філядельфії, Впрп. Ігуменат ОО. Василіян і Братство Церковне при церкві св. Онуфрія у Львові, та Впрп. Ігуменат ОО. Студитів в Уневі. Тоюж дорогою просимо усе українське громадянство о негайну грошеву поміч, конечну до доведення будови нашої церкви під дах, до здвигнення твердині, яка многих має охоронити від душевної смерти, від відцурання від нашої св. віри й обряду. Жертви просимо слати на адресу: Комітет Будови Церкви, на руки Володимира Гриневецького, **Kleparów ad Lwów.** — За Комітет Будови Церкви: **о. В. Яценків, Б. Кушніренко,** секретар.

о. ВОЛОДИМИР ЯЦЕНКІВ

Нове жерело багатства

5. Вандрівка шовковика.

Понад три тисячі літ держали Китайці в глибокій тайні спосіб витворювання шовку. І весь той час лиш вони одинокі достарчали за грубі гроші шовкові вироби та пряжу по цілім світі. Що-йно в пару століть по Христовім Різдві китайську тайну підглянули сусіди Японці і завели в себе шовковий промисл.

В шестім століттю завандрувало шовківництво до Індій і Персії та Малої Азії, а звідси до Візантії, яка перша стала достарчати шовку для цілої Европи.

З Візантії знова протягом століть поширювалося шовківництво на цілому Балканському півострові. До полудневозахідної Европи принесли його Араби в VIII. століттю. У Франції плекання шовковика розвинулося в ширших розмірах щойно в вісімнайцятім століттю.

6. „Під сімома печатками."

Шовківництво розвивалося так поволи тому, що плекаючі шовковика народи, як ось примірoм Китайці, „сімома печатками печатали" тайну шовкової продукції — яка становила для них невичерпане жерело богатства, бо один кільограм шовкових виробів нераз доходив до ціни около двайцяти кільограмів золота.

Треба було нераз хитрощів та підступу, щоби ту велику тайну відкрити. Так примірoм старинне передання голосить, що европейське шовківництво завдячує свій початок візантійському монахови-місіонареви, який вандруючи по Азії підглянув спосіб плекання шовковика та його яєчка приніс до Візантії у вижолобленій бамбусовій палици.

Шовківництво в Европі.

Шовковик перевандрувавши через пильно зберіганий „китайський мур" Азії знайшов в Европі обставини пригожі до свого розвою. Біла морва — ця одинока кормителька шовковика засаджена в европейську почву принялася гарно та приноровилася до европейського клімату. Довголітня практика виявила, що морва принимається й росте гарно навіть у наших гористих околицях та видержує й доволі сильні морози.

Це дозволило, що шовківництво дуже гарно розвинулося в полудневій та східній Европі, Італії, Франції, на Балкані. Найкращий розцвіт европейського шовківництва припадає на половину девятнайцятого століття. Тоді сама Франція плекала річно 26 міліонів кільограмів свіжих шовкових коконів.

В томуж часі проявилися спроби годівлі шовковика і в середущій Европі, як Угорщині, Чехах, Конґресівці та польськім королівстві, а навіть у Галичині. До Польщі привезли морву й шовковика польські пани з Франції, а до Галичини австрійські урядники — німці та німецькі кольоністи. На наддніпрянській Україні, головнож у полудново-східних сторонах подекуди звісним було шовківництво, що завандрувало сюди з Кавказу.

Під конець девятнайцятого століття грізна зараза т. зв. пебрина кинулася на

гусениці шовковика і спричинила в цілій Европі занепад шовківництва.

По довгих дослідах стверджено, що зараза ця поширювалася через плекання гусениць із заражених яєчок. Зарадив цьому лиху французький учений Пастер, який видумав безпечну перед заразою т. зв. к о м і р к о в у систему продукції яєчок. Продукція ця вимагає фахового знання і переводиться під мікроскопійним дослідом, тож можлива є лиш у більших шовківничих стаціях.

Тому до годівлі шовковика на невелику міру, в звичайнім господарстві, належить яєчка купувати в таких дослідних стаціях, бо це й лекше, дешевше й безпечнійше. В деяких краях, навіть державний закон забороняє приватну продукцію яєчок.

Таку, наразі одиноку в Польщі, досвідну стацію, заложив в 1924 р. в Міля́нівку, під Варшавою, російський емігрант Генрик Вітачек, який перед війною займався шовківництвом на Кавказі. Нині таких стацій повстає більше. У нас Краєве Т-во „Сільський Господар" від 1928 р. чинить заходи, щоби заложити бодай один український так важний осередок шовківництва. Тож обовязком усього українського громадянства є підперти його в цьому так важному для нас ділі.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ

Пожежа тартаку. В середу дня 5-го ц. м. о год. 10·30 вечером, знялася в тартаку фірми „Рольіндустрія" на Левандівці пожежа, яка знищила два великі фабричні обєкти з машинами, кітлівню та великі засоби матеріялу. Загальна шкода, обезпечена, виносить 250.000 зол. В наслідок пожежі втратило роботу 50 робітників.

В боротьбі проти сивухи. Пишуть нам, що уряд парохіяльний в Делятині вніс ще 30. липня 1928 прохання до уряду міського в Делятині, щоби цей на основі закона з 23. IV. 1920 ДИВР Нр. 37 стор. 532 арт. 4. зарядив протикоршемне голосування. Це прохання підписало 448 (чотириста сорок вісім) делятинських громадян — отже більше, як одна десята управнених, що вимагає закон. На це є оригінальна посвідка відбору. Однак тому, що прохання внесено в мові українській, а в Делятині досі урядує правительственний комісар, що прав української мови не узнає, уряд міський голосування не зарядив.

Департамент „меншостевого" шкільництва. Дня 27-го м. м. відбув польський премієр Бартель довшу конференцію з міністром освіти Світальським. Темою конференції є справа реорганізації міністерства й утворення спеціяльного департаменту для справ шкільництва національних меншостей.

Заборона ввозу пшениці. Появилося розпорядження Ради Міністрів, яким забороняється ввіз пшениці й пшеничної муки до Польщі — в часі між 1-шим і 30-тим вересня ц. року.

Катастрофи. Дня 30-го серпня, о год. 5·30 вечером, поїзд ч. 2444 з Станова вискочив з шин поміж Запитовом і Дублянами. Причиною катастрофи була хиба в колесі паровика. Жертв у людях не було. — Автобус бюра подорожі Орбіс, курсуючий на шляху Новий Торг - Щавниця впав поблизу села Лопушної в рів. Пасажири автобусу віднесли рани.

Бунт вязнів. В торунській тюрмі, в келії ч. 24, ставили вязні опір ревізії, яку мав перевести заряд тюрми. В тій ціли вязні забарикадували двері, після чого знищили уладження келії. До зревольтованих вязнів прилучилися їх товариші з инших келій. Інцидент зліквідувала поліція. Слідство виявило, що причиною заворушення було нелюдське обходження з вязнями одного з дозорців.

Аре(ш)тування комуністів. Численні відділи варшавської політичної поліції перевели минулого понеділка трус у 144 домівках, в звязку з припадаючими на день 7-го вересня роковинами комсомолу. Арештовано 60 осіб. При 30-ти з них найдено компромітуючі матеріяли. В багатьох помешканнях найдено комуністичну літературу. Також у Львові арештовано в домівці „Музи" кільканайцятьох комуністів, які відбували там свої наради.

Катастрофа літака. Французький міністр торговлі Боконовський вибрався на прогульку літаком із Туль до Клєрмон. В кілька хвилин по відлеті на висоті 590 метрів літак зайнявся й упав на землю. Всі, що були в літаку, разом 5 людей, погибли. При розторощеному літакові найшли так звуглілі тіла, що їх можня було розпізнати тільки по годинниках та перстенях, що мали при собі. На хвилю перед відлетом сказав міністер Бокаловський: „У часописах пишуть, що я ніколи не їхав літаком і стараюся забезпечити перед всякими небезпеками. Та повітряна подорож не жахає мене зівсім".

Таємнича людина в новгородських лісах. Старшини й вояки 22 п.п. що відбували вправи в Новгородському воєвідстві, попали в лісі на людину, порослу довгим чорним волоссям і з рудою бородою, що сягала до пояса. Був зівсім голий, тільки підперезаний соломяним перевеслом. Волосся на голові мав таке довге, що закривало йому зівсім лице й шию. Трьох підхорунжих кинулося бігти за ним, та він зник у гущавині. Місцеві люде оповідають, що цей чудак живе так у лісі вже кілька літ, це мабуть якийсь дезертир або злочинець.

Щастя в нещасті. На карельській залізничій лінії в Фінляндії з невідомої покищо причини, злетіли з насипу з висоти 20 м. у море два спальні вози й почтовий віз. На щастя подорожним вдалося вратувати, бо вибили вікна й плавом дісталися до судна, що плило невподалік.

Навіть миші тікають із Радянщини. В останніх днях на польсько-радянському погряничі в околиці Іванця появилися більші скількости полевих мишей. Миші приходять величанськими масами з радянського боку. Селяни пробують ріжних способів, щоб їх винищити, та все дарма.

Велика залізнича катастрофа. На стації Ґожковіци (між Ченстоховою й Пйотрковом) дня 1. ц. м. наїхав із усею силою на вуглевий поїзд другий вуглевий поїзд наслідком злого наставлення зворотниці. 14 возів поторощило зівсім, 11 поторощених частинно виколіїлося й затарасувало ввесь шлях. Зпоміж залізничої обслуги один погиб на місці, а другий важко ранений. Льокомотива розбита.

Затвердження виборів до міської ради в Перемишлі. Перемиське старосто дістало рескрипт воєвідства, що відкидає протести польських соціялістів і вшехполяків проти виборів до міської ради. Супроти цего збереться нова рада біля 10 вересня так, що ще в цему місяці перебере нова управа владу від комісаря.

Найшли останки Амундзенового літака. Рибальське судно найшло на морі пливак від гідропляна. Дописувач морської стації з Берґена, що знав Амудзенів літак, заявив, що це частина його літака.

ЗБІЖА. Пшениця двірська 45·50 – 46·50. пшениця селянська 44·00—45·00, жито галицьке 34·00—34·75, ячмінь галицький броварняний 36·00—37·00, ячмінь на мливо 27·25—28·25, ячмінь пастівний 35·50 36·25, овес галицький 29·75—30·50, кукурудза румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 65·50—70·00, фасоля колірова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00 – 65·00, горох пів-Вікторія 57·00—67·00, горох пільний 52·00—57·00, бобик 33·50—35·50, мішанка пастівна в зерні 00·00—00·00, вика 32·00—35·00, сіно солодке краєве прасоване 18·00—19·00, солома прасована 5·00—5·25, гречка 38·50—39·00, льон 64·00—65·00, лубінь синій 21·50—22·50, ріпак озимий 73·00 75·00, мука пшенична 40 проц. 83·00—84·00, мука пшенична 50 проц 74·00—75·00, мука житна 75 проц 54·50—55·50, ґрисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00 51·00, отруби житні 24·00—24·50, отруби пшеничні 25·25—25·75, крупи гречані 80·00 82·00, пшоно 80·00 82·00, крупи ячмінні 50·00—52·00, пенцак 48·00 50·00, просо краєво 45·00—47·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 220·00—250·00, мак синій 128·00 138·00, мак сивий 100·00 110·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·68 - 1·72, мішки уживані добрі 1·38—1·42.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК.

В італійськім буфеті.

Захотілося одному чужинцеви, що приїхав до Венеції, хліба зі шинкою та не знає як це сказати. На кінець „зібрався на відвагу" і так каже: „Да: пане джу, пане сопра, ін мецдо порко! (дай: хліб зі споду, хліб зверха, а в середині свиня)". Догадливий Італієць аж заплакав зі сміху сповняючи волю гостя.

„Ну? — Ну, Ну..."

Пан *А* нетерпеливо чекає на відповідь пана *Б*, на кінець пише картку з одиноким слівцем *„Ну?"*. За кілька днів картка вернула назад. Пан *А* приглянувся картці блище та як не розсміється. На ній була дописка п. *Б*: *„Ну, Ну"*, — мовляв не журися.

Мусить щось рости.

„Як Вам живеться у тій кімнаті" питає властитель свіжого льокатора.

„Пане, таж тут мох по стінах росте, так вогко".

„Чи хочете, щоби за тих кількадесять золотих, які платите, дуби на стінах росли?"

До всіх Філій і Читалень Товариства „Просвіта" в краю. Отсею дорогою взивається Виділи Філій і Читалень „Просвіти" прискорити виповнення пересланих у свій час звідомлень з цілорічної діяльности й переслати їх найдалі до кінця ц. м. по призначенні. Так само належить доплачувати вирівнання членських вкладок за минулий і біжучий рік. Пригадуємо, що членська вкладка на цей рік для читалень-кооператив і других українських установ виносить 25 зол. За це будуть одержувати ілюстрований і богатий змістом журнал „Життя і знання" (виходить кождого місяця) і книжочки вартости 3 золотих. Вкладка для фізичних членів виносить всего два (2) золоті, а з членською грамотою три (3) золоті. Двозолотову вкладку мусять зложити обовязково всі члени Виділів Філій, читалень, їх заступники і члени контрольних комісій. Зближається Свято книжки в місяці жовтні. Обіжники в справі свята розіслано до всіх філій разом з програмою Свята. Виділи зазнайомляться зі змістом програми і доложать старань, щоби Свято Книжки було відсвятковане в кожній громаді гідно й належито. — **Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові.** 1

ОГОЛОШЕННЯ

Ширіть „Правду"!

Присилайте передплату!

Відповідальний редактор: Антін Лотоцький З друкарні Вид. Сп. „Діло", Львів, Ринок 10.